

STANOWISKO
Rady ds. Równego Traktowania UŁ
do nauczycieli akademickich
oraz administracji zajmującej się sprawami studentów/studentek
i doktorantów/doktorantek w UŁ

Szanowni Państwo!

W gronie nowo przyjętych studentów UŁ znajdują się, podobnie jak w ubiegłych latach, osoby transpłciowe. Osoby te będą zapewne zwracać się do Państwa z pewnymi ważnymi dla nich prośbami, być może bezpośrednio, być może przez opiekunów roku. Zachęcamy, aby rozważyli Państwo ewentualne przychylenie się do tego rodzaju prośb, zwłaszcza dotyczących imion i form adresowania w kontakcie bezpośrednim. Uzasadnienie tego stanowiska zawierają poniższe uwagi:

1. stan prawny jest taki, że USOS i powiązany z nim Teams podają personalia z systemu PESEL (czyli „z dowodu osobistego”); podobnie jest z legitymacją studencką, protokołami itp. To rzecz zrozumiała;
2. tym niemniej okres studiów to dla większości studentów i studentek pierwsze lata dorosłości, a w tych konkretnych przypadkach czas inicjowania i przechodzenia długotrwałego i niełatwego procesu tranzycji. Siłą rzeczy, nie znajduje on jeszcze odzwierciedlenia w formalno-prawnej zmianie personaliów, ale też często stoi w sprzeczności z cechami wyglądu zewnętrznego, głosem, a przede wszystkim tożsamością, często żywioną od dawna, nierzadko wspieraną przez rodziców i/lub ich najbliższe otoczenie, wykorzystywaną w kontaktach z nowo poznanymi kolegami i koleżankami. Nadto, część osób transpłciowych nie zdecydowała się na przeprowadzenie prawnej zmiany aktu urodzenia i skorygowania występującej w nim płci i personaliów. Bezpośrednie relacje wielu osób transpłciowych wskazują, że korzystanie przez nie z dawnych personaliów powoduje u nich znaczny dyskomfort, utrudniający w dużym stopniu nieskrępowane zabieranie głosu na zajęciach, satysfakcjonujące napisanie egzaminu pisemnego czy kolokwium;
3. o ile zatem w dokumentacji, w tym zwłaszcza na listach i protokołach oraz legitymacjach studenckich pozostanie wyłącznie imię i nazwisko zgodne z systemem PESEL, o tyle zachęcamy, by podczas zajęć, konsultacji, egzaminów i zaliczeń rozważyli Państwo możliwość używania w kontakcie bezpośrednim imienia zgodnego z życzeniem studentów i studentek – tego, którego będą używali także w relacjach ze swoimi kolegami i koleżankami; jeśli wyrażicie Państwo zgodę, byłoby bardzo dobrze, gdyby preferowanymi personaliami można było podpisywać także prace zaliczeniowe i egzaminy pisemne (wariantem alternatywnym jest zapisany dodatkowo obok personaliów numer legitymacji albo numer studencki USOS). Mają Państwo prawo zawsze poprosić o okazanie legitymacji dla weryfikacji;

4. pożytecznym rozwiązaniem wydaje się zastosowanie w mailu powitalnym do studentów i studentek lub podczas zajęć organizacyjnych klauzuli w rodzaju „Jeśli ktoś z Państwa chciałby, abym podczas zajęć zwracał[a] się do Niej/Niego w inny sposób niż to wynika z personaliów dostępnych w USOS, proszę o informację w prywatnej korespondencji” – to oczywiście tylko niezobowiązująca odpowiedź;
5. obecne roczniki studentów i studentek podchodzą do osób transpłciowych ze znaczną dozą życzliwości lub życzliwej obojętności; gdyby jednak zorientowali się Państwo, że osobom, o których tutaj piszemy, dzieje się krzywda, to jesteśmy przekonani, że nie pozostaną Państwo obojętni i zwrócą uwagę na sytuację;

Znacznie trudniej przedstawia się sytuacja studiujących także w naszej Uczelni osób niebinarnych (tj. w znacznym uproszczeniu nieidentyfikujących się z żadną z obydwu płci). Osoby takie proszą zazwyczaj o używanie imienia o neutralnej końcówce, bywa też, że apelują o stosowanie neutralnych zaimków, końcówek czasownika itp. Nie ma jednego przyjętego sposobu, nie ma jeszcze tego typu rozwiązań powszechnie w polszczyźnie przyjętych, i być może nigdy ich nie będzie. Dlatego, poza kwestią imienia, względem której proponujemy rozważenie postępowania jak w przypadku osób transpłciowych, pozwalamy sobie odpowiedzieć albo stosowanie 2. osoby liczby pojedynczej w czasie teraźniejszym, albo form bezosobowych.

Mamy nadzieję, że proponowane powyżej rozwiązania pozwolą wszystkim na dobre funkcjonowanie w społeczności naszej Uczelni. Bardzo prosimy, wspomóżmy naszych studentów i studentki, znajdujących się w wyżej opisanej sytuacji, niełatwej dla nich i często rodzącej obawy odnośnie do społecznego odbioru w momencie, w którym samo podejmowanie studiów i wstępowanie do nowych grup rówieśniczych jest nierzadko stresem. Sprawmy wspólnie, by osoby te czuły się w naszym gronie w pełni akceptowane.

Rada ds. Równego Traktowania UŁ

Łódź, 21 XI 2022 r.